ANUL XXV.—No. 77.—Marți 20 Martie 1907.—

5 bani în România.—10 bani în străinătate

ABONAMENTE
ROMANIA: STRĂINĂTATE
L 4.65 3 luni 10 lei
„ 9.15 6 luni 20 „
„ 18. Un an 40 „
Abonații primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR" colorat

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

ANUNCIURI
Pag. III Linia corp 7 Bani 40
Pag IV „ 20
Inserții și reclame 1.25 linia

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
— 11, Strada Brezoianu 11, București —

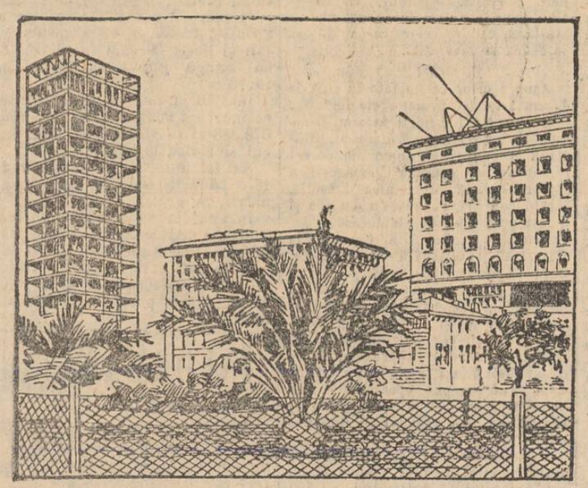

Noile construcțiuni din San-Francisco (America)
(Vezi explicația)

Calendar pe anul 1907

Ortodox

Luni, 19 Martie.— Mart. Hrisant și Darie

Catolic

Luni, 1 Aprilie. —† **Sf. Paști și Hugo.**

Răs. soarelui 5.59. Ap. soar. 6,40

București 19 Martie.

STAREA DE ASEDIU

Se întrebuințează toate mijloacele, atât cele pașnice cât și cele aspre, pentru potolirea răscoalelor țărănești.

Li se arată sătenilor că orî-ce mișcare violentă din partea lor numaĭ rău poate să le facă și acum și pentru viitor; li se dau stăruitor cele mai înțelepte sfaturi; contra celor ce nu vor cu nici un chip să înțeleagă și să se supue, se întrebuințează mijloacele aspre: infanteria trage cu gloanțe, artileria trage cu ghiulele, răsvrătiții cad în sânge, casele se dărîmă și ard.

Cu binele sau cu sila, răscoalele se potolesc și trebue să se potolească, acesta fiind astă-zî interesul cel mai mare al țăreĭ.

Cea mai mare parte din satele resvrătite s'au și liniștit. Sătenii au început a înțelege că mergeau spre prăpastie.

Mai sunt însă sate unde fierberea tot n'a încetat și unde autoritățile sunt silite să lucreze cu multă strășnicie.

Pentru orî-ce împrejurare, guvernul a cerut de la Parlament și acesta i-a dat dreptul de a proclama starea de asediu, când și unde va găsi cu cale.

Aceasta este o măsură extremă asupra căreia trebue să atragem băgarea de seamă a tuturor, nu numaĭ de la sate dar și de la orașe.

In starea de asediu, puterile pentru păstrarea ordineĭ și siguranței trec de la autoritatea civilă la cea militărească.

Toate crimele și delictele contra siguranței Statuluĭ, contra constituției, contra ordineĭ publice sunt judecate de tribunalele militare, orî-cine ar fi făptașiĭ sau complicii lor.

Autoritatea militară are dreptul a face perchiziție orî-când și orî unde; are dreptul a depărta pe certații în judecată și pe indivizii carĭ nu-și aŭ domiciliul în locurile supuse stării de asediu; are dreptul a ordona depunerea armelor și muniților și de a păși la căutarea și ridicarea lor; are dreptul de a opri publicațiile (ziarele, manifestele, etc.) și adunările ce i s'ar părea că pot să atâte sau să întreție dezordinea.

Am dat pe scurt aceste lămuriri pentru ca să înțeleagă orî-cine strășnicia stării de asediu.

Să nădăjduim că împrejurările ne vor feri d'a ajunge la starea de asediu, de care am fost scutiți chiar și pe vremea războiuluĭ din 1877—78, când aveam oștire străină în țară.

Să nădăjduim că înțelepciunea va învinge asupra orbireĭ pătimașe.

Și să dăm toți ajutor, păstrând buna rînduială, pentru ca să nu fie nevoie a se proclama starea de asediu.

UN PROVERB PE ZI

Soarele că'i soare și tot nu poate încălzi pe toți.

DIN RUSIA

(Corespondență particulară a «Universului»)

Petersburg, 14 Martie.

Duma și Curțile marțiale

Stolipin a vorbit din nou în Dumă unde se discută proiectul pentru abolirea Curților marțiale instituite prin ukazul din August spre a se reprima mișcarea revoluționară.

Primul ministru a vroit să ieă cuvîntul spre a-și arăta deferența către Dumă, dându-i socoteală de opera sa și în acelaș timp înfrunțând atacurile revoluționare prin curajul luĭ personal. Se poate spune că el a izbutit în îndoitul luĭ scop și Duma l'a ascultat respectuos; se putea prevedea însă că ministrul ar putea face o autoapărare eficace. Stolypin a citit părți din manifeste revoluționare carĭ cereaŭ întronarea Republicieĭ, cu scop de a arăta că guvernul trebuia să apere cu orî-ce preț instituțiunile existente, aplicând remedii extreme, după cum face medicul cu bolnavii pe moarte Totuși dacă e adevărat că Rusia e bolnavă, nu e mai puțin adevărat că organul cel mai bolnav nu e atât poporul, doritor de libertate, cât este administrația dușmană a acesteia; se poate deci spune că guvernul a făcut ca medicul care operează o trepanație la un bolnav suferind pe pneumonie.

Astfel Stolypin nu a repurtat nici măcar acel succes moral pe care l-a repurtat în cele-l'ate două rînduri când a vorbit.

Ar fi fost de dorit ca el să fi avut curajul să afirme pe față că guvernul va respinge obolirea curților marțiale; a spus însă aceasta indirect, relevând că discuția nu va avea nici o valoare practică, pentru că, după cum statornicește legea, orî-ce ukaz promulgat în lipsa Dumeĭ cade prin el însuș la două luni după reconvocarea acesteia, dacă guvernul nu cere reconvertirea luĭ în lege. Acum, tocmaĭ acesta este cazul ukazuluĭ asupra Curților marțiale: înainte de sfârșitul procedureĭ parlamentare se va ajunge la 2 Maiŭ, data scadenței naturale a ordinuluĭ imperial.

Discursul luĭ Stolypin trece ca un episod prin această discuție care va continua în viitoarele ședințe; epizodul dovedește totuși cât este de greu Dumeĭ și guvernuluĭ să se înțeleagă.

Ultimele declarații ale guvernuluĭ

In chestiunea comisiuneĭ parlamentare cu privire la foamete, declarațiile președinteluĭ consiliuluĭ împrăștie întru cât-va impresia defavorabilă produsă de discursul luĭ în chestiunea Curților marțiale.

Cu toate acestea din tăgăduirea de către prezidentul miniștrilor a dreptuluĭ Dumeĭ de a atrage legi temporare, poate naște un conflict primejdios între Guvern și Dumă. De notat a fost sfârșitul ședinței de ierî. Dreapta prezintase o ordine de zi prin care Duma condamnă terorismul revoluționar. Cadetul Kiesewetter a adresat atunci prezidentuluĭ miniștrilor rugămintea de a se abține asupra acesteĭ ordine de zi; prezidentul consiliuluĭ a cerut imediat cuvîntul, dar prezidentul Dumeĭ a decarat că într'o asemenea chestie nu'ĭ putea da cuvîntul, pentru că numaĭ prezidentul Dumeĭ poate da explicații asupra drepturile Dumeĭ.

Kuminsky.

CRONICI FEMININE

Mișcarea feminină în Rusia

III

Organizată și cu un program propriŭ se presintă însă femeea în timpul din urmă. Evenimentele din anii din urmă aŭ diferențiat din ce în ce tot maĭ mult interesele și dorințele diferitelor clase ale societățeĭ și astfel intră în campanie și femeea ca luptătoare pentru propriile eĭ interese.

Când în anul trecut societatea rusă, începând din straturile de sus a primit declararea eĭ de majoră, atunci și femeea a început să se preocupe de propria eĭ cauză. In diferite orase ale imperiuluĭ femeile s'aŭ întrunit pentru a realiza ideea uneĭ uniuni feminine.

La 7 Maiŭ 1905 s'aŭ întrunit în prim congres la Moscova delegatele a 19 orase.

Activitatea acestuia s'a grupat în prima linie în jurul următoarelor chestiuni principale:

Oare uniunea pentru egala îndreptățire a femeeĭ trebuie să fie privită ca o organizație politică și dacă da, să se alcătuiască un program propriŭ? La ambele întrebări s'a dat răspunsuri afirmative.

Programul alcătuit se alătură în general la programul celor-l'alte partide progresiste, cerând în tot locul drepturi egale pentru femeĭ.

După terminarea congresuluĭ delegatele s'aŭ întors la vetrele lor, ca să organizeze secțiunile uniuneĭ pentru care scop aŭ început să facă o agitație întinsă maĭ cu seamă în populația de la țară.

Activitatea uniuneĭ a fost îndreptată în prima linie în direcția de a promova și a sprijini în tot locul mișcarea pentru libertate. De aceea ea intră în legătură cu diferite organizațiuni politice și profesionale.

O deosebită simpatie o leagă cu partidele socialiste, de oare-ce acestea în programele lor recunosteaŭ egala îndreptățire a femeilor.

In uniunea uniunilor, în organizațiunile diferitelor clase și straturi ale societățeĭ, principiul uniuneĭ femeilor la început a avut în contra sa o majoritate covîrșitoare, dar maĭ tîrziŭ în lupta politică a câștigat o biruință strălucită.

Olimpia.

A se citi în această pagină începutul noului și pasionalului roman

URA DE FEMEE

SAPTAMANA POLITICĂ

IN STRĂINĂTATE

Intâlnirea miniștrilor Bülow și Tittoni

Intâlnirea de azî a miniștrilor de externe italian și german, Tittoni și Bülow, la Rapallo, a readus în presă discuțiile de acum câte-va luni, cu prilejul venireĭ la Roma a contelui Tschirsky.

Se vorbește maĭ cu seamă de două chestiuni: reînoirea Tripleĭ-Aliante, care din nou e pusă la îndoială, și o presupusă isolare a Germanieĭ la conferința de la Haga.

N'ar maĭ fi totuși nevoe să se repete că nici Germania, nici Austria, nici Italia, nu pun la îndoială că Tripla-Alianță este încă necesară pentru pacea europeană și pentru garantarea marilor interese a celor treĭ Puteri aliate. Tripla-Alianță își are defectele și slăbiciunile eĭ; dar suma beneficiilor ce reprezintă e tot-d'a-una mult maĭ mare de cât pagubele.

Isolarea Germanieĭ la conferința de la Haga e o ipoteză absolut contrarie realității. Propunerea engleză a micșorăreĭ armamentelor a întâmpinat foarte marĭ dificultăți în Franța și în Rusia, adică tocmaĭ în cele două țărĭ din carĭ se credea că va veni cel maĭ viguros sprijin propunereĭ guvernuluĭ britanic. Germania deci nu se poate teme că va fi isolată.

De sigur că în întrevederea de la Rapallo, Tittoni și Bülow vor discuta cele maĭ importante chestiuni de politică internațională, și fără îndoială că vor vorbi și despre conferința de la Haga; se maĭ poate afirma însă că întrevederea nu a fost motivată de nici o gravă preocupațiune a momentuluĭ și cu atât maĭ puțin de temeriĭ privitoare la Tripla-alianță și la Conferința de la Haga.

Pobiedonoszeff a murit!

Moartea luĭ Pobiedonoszeff, fostul procuror al Sinodului rus, nu a emoționat pe nimenĭ. Această sinistră figură dispăruse de câtăva vreme de pe scena politică și nimenĭ, fără îndoială, nu o regretă, chiar în cercurile cele maĭ reacționare din Petersburg.

Se poate spune că Pobiedonoszeff este omul care a avut înrîurirea cea maĭ detestabilă și că în parte luĭ i se datorește situația teribilă în care se sbate Rusia azî. El a fost cel care s'a opus ca țarul Alexandru II să semneze un proiect de Constituție; el a fost cel care a scris luĭ Alexandru III că „o inimă cu adevărat rusească nu se putea încălzi de cât sub protecția ortodoxieĭ și autocrațieĭ".

Ideile liberale n'aŭ avut adversar maĭ vajnic de cât pe fostul procuror al Sinodului, partizan hotărât al represiuneĭ cu forța a orî-căreĭ mișcărĭ liberale. El credea că Rusia își aflase principiul vital în credința ortodoxă; trebuia să se înlăture deci în mod violent din biserica ortodoxă tot ceea ce-i putea amenința siguranța.

Pobiedonoszeff a fost omul nenorocireĭ, acel care a împiedicat prevenirea terorismuluĭ atunci când reformele practice ar maĭ fi putut scăpa Rusia de virtejul revoluționar. El poate fi făcut răspunzător în fața istorieĭ de enorma organizație reacționară de care Rusia nu se poate scăpa și care înăbușe toate aspirațiile naționale.

Omul nefast care a murit, intrase deja în uitare—dacă uitare poate să existe pentru ceĭ ce aŭ abuzat neîncetat de puterea lor și ale căror manifestații de ură aŭ făcut miĭ de victime.

Foile și cărbunele

D. I. I. Heliade-Rădulescu ne atrage atenția asupra următoareĭ fabule, scrisă de nemuritorul sĕŭ părinte Ioan Heliade-Rădulescu la 1842 și care poate fi citită cu folos în împrejurările de față:

Ling'o lemnărie unde staŭ grămadă
Una peste alta, răŭ amestecate,
Surcele și așchiĭ, a secureĭ pradă,
Țandărĭ și găteje, doage rĕsturnate,
Multe cioplituri
Și sfărîmaturi
D'orĭ ce fel de lemne, mobile stricate,
Un groscior cărbune, cât nuca de mare
Dar viŭ, arzând bine, căzu d'întîmplare
Din hîrbul cu spuza sau chiar din lulea
Unuĭ sătean care se ducea acasă
Saŭ să-și facă focul, să-și caute de masă,
Saŭ cine maĭ știe ce treabă avea.
Aci prea aproape, după drum, nevoĭ,
Eraŭ niște foĭ
Al căror stăpîn
Era un jupîn
Meșter spoitor,
Care spre repaos capu-și rezemase
Chiar pe lemnărie și somnu-l furase.
«—Ce soartă te-așteaptă, sĕrmane cărbune!
«Curînd te veĭ stinge și, negru tăciune,
«In zece minute bun n'o să maĭ fiĭ
«De cât pe perete să scrie cu tine
«Și să mînjerească care cum îĭ vine,
«Să facă la pozne dracĭi de copiĭ;
«Dar, ce maĭ renume când m'aĭ asculta!
«Eŭ să suflu 'n tine și tu 'n lemnărie
«Să te oprești țintă și să 'ncepĭ a da
«Colea un foc țapăn! — Ce maĭ bărbăție!
«Ce nume ți-aĭ face chiar în istorie!
«Gazetele toate tare-ar bucima!»
Foile, ca naiba, astfel îĭ vorbia
Și bietul cărbune, ce nu se gîndea
Licurea acum mereŭ de trufie
Și de bucurie.
N'apucă să zică fatalul săŭ «da!»
Și 'ncepu să sară sub iutea suflare
Ce în șuerare
Drept între surcele flacăra 'l mâna.
S'aprinser' acestea și apoĭ lemnăria
Luă foc întreagă, vîlvoarea se 'ncinge,
In aer se 'nalță, vîlvoare se 'ntinde,
Satul e 'n pericol și megiesia
Toată se deșteaptă
Soarta 'ntreag' a Troieĭ în spaimă așteaptă.
Heĭ! Acum veĭ zice
C'al nostru cărbune a căutat să fie
Foarte mulțumit?—
Săracul Pîrlice!
Plesnit în scântee l'acea grozăvie,
De tot împărțit,
Cine-l maĭ cunoaște în focul cel mare
Care și maĭ tare
Il făcu cenușe în vre-o 'nghesuire?
Peri fără nume, fără pomenire!....
Și foile iară cuprinse de foc,
Lăsate în loc
D'al lor jupân meșter care, spăimîntat,
A fost și tulit-o din somn deșteptat,
Arseră și ele
Cu lemn și cu piele,
Devenind cenușe fără de suflare. —
Iată-vă exemplu și dați ascultare,
Voĭ carĭ suflați certele civilĭ,
Foĭ să nu maĭ fiți.
Și voĭ june inimĭ, organe docilĭ,
Care drept cărbune la suflări serviți,
După sceleraților
Nu vă maĭ luați.

1842 **I. Heliade-Rădulescu**

Noile construcțiuni din San-Francisco (America)

— Vezi ilustrația —

Ilustrația noastră de azî reprezintă noile tipurĭ de clădirĭ în construcțiune pe Jefferson-square, din orașul San-Francisco, care, după cum se știe, a fost aproape ruinat de un teribil cutremur de pământ.

CONSILII MEDICALE

Abusul antiperineĭ și al piramidonuluĭ

Când cu vre-o 20 anĭ în urmă, am scris despre antipirină, în revista „Progresul medical român" (1886); când maĭ apoĭ am dat primul praf de antipirină, din probele primite din Germania; observând cu atențiune și oare care emoțiune, efectele acestuĭ noŭ medicament asupra bolnavuluĭ;—eram departe de a mă aștepta la rapida vulgarizare a antiperineĭ. Piramidonul a avut aceeaș fericită soartă în întrebuințarea zilnică.

Și ca medic și ca român, regret că usul *chininei* nu s'a răspândit tot așa de repede; frigurile ar fi scăzut în mod simțitor. Câte migrene, câte nevralgiĭ, câte durerĭ, sunt tratate cu antiperină... când chinina le-ar vindeca repede și sigur.

Câte zecĭ și sute de grame de antiperină saŭ piramidon se consumă pe an, individual, de bolnavĭ carĭ n'aŭ nevoe și carĭ absorb aceste medicamente fiind că s'aŭ deprins cu ele.

E ca și cu morfina saŭ cu tutunul; e greŭ, trebuie să zic ușor, până începe să ia cineva un praf, căcĭ obiceiul e îndată făcut gata. Antiperina însă și piramidonul, când se ia fără măsură, fără trebuință și fără prescripția doctoruluĭ, poate face mult răŭ bolnavilor, cărora le agravează boala. Ceĭ ce sufer de cord, de palpitații de inimă, de boale de rinichĭ, nu trebue să ia nicĭ antiperină nicĭ piramidon; medicamente care împutinează urinarea. Orĭ, urină, puțină, e agravarea boaleĭ de cord saŭ de rinichĭ.

Concluziune. Socot dar că e bine ca ceĭ ce abuzează de antiperină saŭ piramidon, să consulte pe un medic, dacă fac bine saŭ nu pentru boala lor. In cele maĭ multe casurĭ, medicul lor le va suprima antipirina orĭ piramidonul, și prescriindu-le tratamentul pentru boală, îĭ va vindeca repede și sigur, chiar și de migrena cea maĭ rebelă, boală căreia antipirina datorește, în prima linie, reputația și vulgarizarea sa în public.

Dr. Negreanu
Medic primar, jud. R.-Sărat

VIZITA

misiuneĭ ruse la Wiener Neustadt. — Scrata de la societatea „Schlarapfia"

(Coresp. particulară a ziaruluĭ «Universul»)

Wiener Neustadt, 16 Martie.

Colonelul rus Bogazkij, directorul militar al scoaleĭ de arme, scrimă și gimnastică din Varșovia, locotenent-colonel Drosdavskij și căpitanul Pavloff, în basa unuĭ ordin imperial transmis de guvernul austriac, aŭ sosit alaltă-ieri aicĭ și la orele 9 dimineața aŭ vizitat scoala de scrimă de aicĭ, condușĭ de colonelul Rigler, comandantul eĭ. După amiază aŭ vizitat Academia. Elevii aŭ făcut diferite exerciții și apoĭ aŭ defilat. Misiunea rusă era în haine civile.

In seara de 3 Martie a avut loc o serată a societății „Schlarapfia', în vastele saloane ale hoteluluĭ la „Cerbul de aur". Schlarapfia este o societate în genul francmazonilor și are ramificațiuni în toată lumea germană.

Scopul societății este cultivarea buneĭ dispoziții, nu face politică; din societate fac parte: 1) toți profesorii mai de seamă, 2) actorii și actrițele de seamă, 3) inginerii, negustorii și bancherii, 4) militarii de orî-ce grad, și doctorii, 5) domnișoarele și doamnele cu temperament artistic.

In sus numita seară s'aŭ produs toți membrii societății, care sunt de treĭ clase: a) Novicii carĭ poartă o cascheta albastră. b) Iunkări cu cascheta albă. c) Cavaleri cu caschetă roșie și în fine 3 președinți cu caschete roșu cu galben, toți poartă asemenea și eșarfe late și o sumedenie de decorații-colane, care aŭ o valoare numaĭ pentru societate și carĭ se dă de către președinții orĭ de câte orĭ s'a produs un membru în public.

Ședințele lor sunt publice, numaĭ odată la treĭ anĭ are loc această serată publică la care se invită numaĭ lumea cea maĭ cunoscută.

Sala este ornată cu diferite semne cabalistice în care predomină capul de bufniță, care este și semnul lor de recunoaștere, purtând fie-care membru un cap de bufniță de bronz, având ca cuvînt de a se recunoaște „Lulu" ce înseamnă salutare.

Pe o estradă este masa președinților cu semnele tot în bufniță, pe masă multe insemne, al puterii sceptrul, al nesupunerii biciul, la altă masă secretarul, la stânga o tribună, un pian, balustrada, acoperită de spade, halebarde și pumnale antice.

Pentru intrarea în societate se fac treĭ ședințe de probă. Se uzează mult limba latină. Inceputul serbăriĭ se anunță de președinte prin sunarea uneĭ tambure-clopot cam sinistru, toți staŭ la masă și consumă; la prima sunare se face tăcere, la a 2-a toți se scol, la a 3-a se salută strigând toți „Lulu" apoĭ se face apelul, absentul se pedepsește cu amendă. Cavalerii iaŭ spadele de la balustradă, se înșiră față în față, și se introduc membrii aparținând altuĭ oraș, carĭ sunt escortați de halebardieri până la președinte care le urează bun venit, și bea cu toți dintr'o cupă imensă. Apoĭ trec pe rînd la tribună și țin discursuri, declamă cântă la pian, fac multe glume, cine e prea lung în discurs se vine la el cu niște foarfeci marĭ, astfel că este nevoit a înceta.

Cine vorbește în timpul producțiuneĭ este luat de halebardieri și închis într'un turn de carton. Se bea bine până la 12 noaptea când începe apoĭ dansul.

La această serbare a cântat splendid solo locotenentul român Eugen Wüstefeld născut la Iași, profesor de limba franceză la școala militară din Fieslan. S'a dănsat până la orele 6 dimineața. Români aŭ fost căpitanul Pejea de la Academie, inginerul Greceanu, care supraveghează fabricarea locomotivelor românești, tînărul Cătuneanu din Buzăŭ venit aci să învețe limba germană, și subsemnatul.

Andronescu.

TRIBUNA LIBERA

Observațiuni asupra legeĭ servitorilor

II

In orașele de provincie se observă maĭ ales neregularitățile acestea, unde slugĭ sunt puține și poliția îndeplinește, în virtutea obiceiuluĭ, rolul de biurourĭ de plasare. E nenorocit ofițerul de poliție care are răspunderea acestuĭ biuroŭ. De obiceiŭ este într'ciocan și nicovală. Căcĭ, pe de o parte, se isbește de autoritatea stăpânilor, iar pe de alta, de capacitatea și reaua voință a servitorilor răĭ, fără ca el să aibă vreun mijloc de combatere. Sunt puține case în carĭ servitorii staŭ câte 1—2 anĭ. Se știe însă că și mulți stăpânĭ momesc slugile altor stăpânĭ.

O modificare dar a legeĭ servitorilor se impune, condiția să fie contractul lor juridic.

Această clasă de oameni, de unde se recrutează adepții beciurilor polițienești, saŭ al prostituatelor de lupanare, vedem că sunt membrii societățeĭ prigoniți de soartă și carĭ merită protecția legilor, tocmaĭ că sunt desmoșteniți de soartă. Societatea se resimte de putreziciunea sufletului lor și deci să se ia neapărat măsurĭ prin legĭ dacă nu prin alte instituțiĭ.

Biurourĭ de plasare.—In provincie biurourĭ de plasare nu există. De obiceiŭ cererile de servitorĭ se adresează polițieĭ, care cu greŭ le satisface, de oarece servitorii bunĭ se angajează singurĭ. In unele orașe se află niște mijlocitorĭ, carĭ sunt intermediarĭ între stăpânĭ și servitorĭ. Dar aceste persoane fără nicĭ o garanție, gura căscată după câștig, profită și de la unii și de la alții, momesc servitorii bunĭ de la unele case, ca să-ĭ ducă altor stăpânĭ, ca după câte-va zile să-ĭ ia de aci și să-ĭ ducă în altă parte, unde li se promite bacșiș nou. Poliția îĭ tolerează, de și legea îĭ oprește, prin faptul că eĭ pot satisface maĭ ușor asemenea serviciŭ.

Tot legea e de vină, căcĭ nu stabilește, o dată servitorul angajat, o legătură solidă între părțĭ.

Ce poate face și poliția în asemenea împrejurărĭ?

Cel mult dacă poate obliga servitorul, odată angajat, să servească încă 15 zile la expirarea cărora e liber să părăsească serviciul. Dacă servitorul e răŭ, va ști să se poarte astfel ca să silească pe stăpân să-ĭ dea drumul cât maĭ curând. Dar dacă servitorul e de bună credință și stăpânul se face instrumentul pasiuneĭ luĭ, saŭ cum se întâmplă maĭ des, al cuconițelor, atunci legea care trebue să fie lege pentru ambele părțĭ, va fi slabă față de ceĭ puternicĭ.

Și nu există zi ca la poliție să nu fie reclamațiuni contra servitorilor, carĭ sunt aduși în legalitate, fără de lege; saŭ reclamațiuni contra stăpânilor când legea e lege pe hârtie.

Biurourile de plasare sunt necesare, însă să fie sub controlul direct și imediat al polițieĭ.

Modificări.—Prin actuala lege a polițieĭ și maĭ ales modul cum ea a fost adusă la îndeplinire, mulțĭ dintre titrații carĭ altă dată nu voiaŭ să audă de cât de magistratură, aŭ îmbrățișat cariera polițienească, în carĭ și-aŭ pus tot idealul și tot focul tinereței a îndeplini legea ast-fel cum sună litera eĭ. Poate că acesta e singurul defect al tinerilor polițiștĭ, după urma căruia aŭ avut și chiar aŭ multe neajunsurĭ.

Acum, după 4 anĭ, și polițiștii și publicul aŭ început să se obișnuiască cu noua stare de lucruri.

Din ce în ce li se acordă polițiștilor maĭ multă încredere, făurindu-se în jurul polițieĭ o atmosferă suportabilă.

Ar fi timpul ca, modificându-se și legea și regulamentul servitorilor, să se dea maĭ multă competință polițieĭ în această materie. Natural nu o să putem face din servitoriĭ noștrĭ niște puritanĭ, dar nicĭ nu o să maĭ dăinuiască desfrânarea de până acum.

In prima linie ar trebui o judecată urgentă, momentană, chiar și sumară. Să se facă maĭ mult o judecată de fapt, fără să calcĭ principiile legeĭ. Judecătoriile nu pot face aceasta.

Pe de o parte, aŭ termene prea lungĭ, fiind încărcate de procese; pe de alta, aceste contravenții par foarte neînsemnate pe lângă cele l'alte afaceri și deci scapă răŭ judecate.

Chiar sub actuală lege, în comunele rurale, contravențiile la legea servitorilor le judecă judecătoriile comunale, și e mult maĭ bine. De ce nu le-ar judeca la orașe poliția, transformate, *ad-hoc* într'o comisie arbitrală, dacă nu judecătorească, în felul comisieĭ de arbitrĭ a meseriașilor.

Nu ar fi nicĭ o impietate între puterĭ. Căcĭ aceasta ar fi maĭ mult o intervenție administrativă, o prevenire la călcarea legeĭ, cea ce cade în atribuția polițienească. Decisiunile eĭ să aibă putere față de părțĭ, în materie numaĭ de simplă poliție și relativ la reținerea angajamentului prevăzut de părțĭ prin condicuță.

Nicĭ un stăpân să nu aibă voe a reține simbria saŭ îmbrăcămintea servitoruluĭ. Iar nicĭ o slugă să nu maĭ poată alerga, de la un stăpân la altul după bunul plac.

Acestea să facă obiectul judecăteĭ polițienești.

Să se menție actualele amenzĭ. Procedura să fie gratuită. Părțile să fie citate. Servitoriĭ răĭ să nu aibă drept, un timp determinat, să slujească și să fie trimiși la urma lor. In acest timp, sub pedeapsă, nicĭ un stăpân să nu'ĭ angajeze.

Servitoriĭ carĭ aŭ părăsit serviciul datorând stăpânilor oare-carĭ sume, să poată fi judecați, condamnați, de se va găsi cu cale și urmăriți, la locul unde se vor afla ca servitorĭ, în leafă, prin poprire, pe care stăpânul cel noŭ s'o respecte. Aceasta independent de amendă pentru părăsire de serviciŭ, care venind imediat după călcarea legeĭ, efectul se va resimți. Pedeapsa ca să'și ajungă scopul trebue dată imediat după fapt, ca legătura dintre elo să fie încă vie în mintea celor carĭ o sufer. Insubordonările către stăpân și relele tratamente recunoscute ale acestora către slugĭ să constitue iarăș niște contravenționĭ, carĭ să se judece de poliție cu drept de amendă.

Un punct veșnic în discuție care vine des în reclamație la poliție este și neplata simbrieĭ. Se obișnuește ca stăpânul să nu o plătească după fie-care lună, căcĭ servitorul o lasă în deposit la el, iar la termen, când expiră angajamentul, unii stăpânĭ contestă că ar avea să plătească ceva. Și după cum codul civil spune că pe stăpân să-l crezĭ pe cuvânt, sluga rămâne cu... cuvântul, dacă nu și cu hainele oprite sub motiv ca să achite oalele sparte. Tot el!

De aceea ar trebui ca, în foile albe ale condicuțeĭ, stăpânul să treacă socoteala, și cel interesat să fie obligat să vie în anumite timpurĭ la poliție, ca să i se vizeze și legalizeze asemenea socotelĭ. In plus să fie trecute într'un registru special, care să serve de dovadă la timp. Astfel s'ar căpăta

---

1

Ură de femee

ROMAN PASIONAL

de P. Manetty

PARTEA INTÂIA

I

Un splendid automobil cu patru locurĭ, de patru-zecĭ de caĭ putere, străbătea cu o iuțeală de 50 kilometri pe oră șoseaua națională ce duce de la Versailles la Epernon și care trece prin pădurea Rambouillet.

In automobil, pe care plouaŭ razele calde ale unuĭ soare primăvaratec, eraŭ treĭ inși: douĭ tinerĭ foarte eleganți, din carĭ unul conducea cu cea maĭ mare dibăcie mașina, și alt tînăr pe scara automobiluluĭ, purtând o îmbrăcăminte uzată de „chauffeur".

Foarte simpaticĭ ceĭ douĭ tinerĭ eleganți! Cel care conducea automobilul, cu trăsurile feței aristocratice și delicate trebuia să fi trecut de puțin timp vîrsta de douăzecĭ și cincĭ de anĭ. Era blond, și avea ochiĭ albaștrĭ, de acel albastru cald al țărilor tropicale.

Tovarășul luĭ, care 'ĭ ședea în stânga, era maĭ mare de cât el cu treĭ saŭ patru anĭ. Avea trăsurile obrazuluĭ expresive, părul și ochiĭ negrĭ, fața oacheșe. Pe când înfățișarea primuluĭ din ceĭ douĭ tinerĭ dovedea frăgezimea și slăbiciunea, înfățișarea celuĭ de al douilea dovedea sănătatea și forța. Eraŭ deci două tipurĭ cu desăvîrșire diferite, dar frumoase amândouă.

— Maĭ este mult până la Epernon?— întrebă tînărul oacheș pe tovarășul luĭ.

— Vre-o jumătate de ceas, dragă Saint Remy. Maĭ avem de străbătut pădurea Rambouillet. Ești grăbit să soseștĭ?

— Da și nu—răspunse Saint-Remy, surîzînd tovarășuluĭ luĭ.

— Nu te înțeleg.

— E firesc. Sunt maĭ mult de cincĭ anĭ de când nu ne-am vĕzut și în acești cincĭ anĭ s'aŭ întâmplat multe lucrurĭ pe carĭ nu le știĭ.

— Da, cincĭ anĭ, în timpul cărora mi-aĭ scris de puține orĭ, prietenule răutăcios; ar fi trebuit să fiŭ supărat pe tine.

— Nu ești în stare să fiĭ supărat pe mine. Ești cel maĭ bun prieten pe care îl cunosc.

— Și aĭ abuzat de afecțiunea ce îți port. Am urmărit șirul călătoriilor tale citind prin ziare buletinul marineĭ care din când în când semnala sosirea vasuluĭ „Magenta" în vre-unui din porturile pe carĭ le atingea...

— Câte, în cincĭ anĭ de navigație!

— Și unde ți-a sosit trista știre a morțeĭ tatăluĭ tĕu, regretatul marchiz de la Rosiere?

— La San Francisco. A fost o lovitură teribilă pentru inima mea fiiască.

— Și cine ți-a comunicat-o?

— Unchiul meŭ George, pe care mergem acum să-l vedem.

— Ești sigur, dragă de la Rosiere, că n'aĭ să fi jenat în prima vizită pe care o facĭ unchiuluĭ tĕu, după întoarcerea în patrie?

— Foarte sigur. Vizita mea nu e de cât de convenință; e o vizită între rude carĭ nu se iubesc și carĭ trebue să se prefacă că se iubesc. Tu știĭ, pentru că-mĭ ești prieten, că între tata și unchiul meŭ nu aŭ existat prea bune raporturĭ.

— Știŭ într'adevĕr că tatăl tĕu nu aproba ideile politice ale fratelui luĭ și de aci neîncetate certurĭ. Unchiul tĕu e un imperialist îndărătnic, pe când tatăl tĕu era republican convins.

— Convins după cum sunt și eŭ.

— Și ce impresie ți-a făcut știrea, pe care eŭ însumĭ ți-am transmis-o la Melburn, despre însurătoarea unchiuluĭ tĕu George?

— Nicĭ una, dragă Saint Remy. De la un cap nebun ca cel al unchiuluĭ meŭ te poțĭ aștepta la orĭ-ce. Cine poate spune că nu e nebunie ca la vîrsta de 60 de anĭ să ieĭ de nevastă o femee tînără numaĭ de 20 de anĭ?

— E, de sigur, cea maĭ mare nebunie pe care o poate comite cine-va. Ți-am scris însă că nevasta unchiuluĭ tĕu e dintr'o foarte nobilă familie din Gasconia și că pe socoteala eĭ nu se vorbește de cât de bine. Și acesta e un avantagiu atenuant pentru unchiul tĕu.

In timpul acesta automobilul trecea în viteză prin pădurea Rambouillet, gonind cu sgomotul luĭ păsărelele ce dormitaŭ, după mâncarea de dimineață, pe ramurile copacilor înalțĭ.

Marchizul de la Rosiere se pregătea să răspundă amiculuĭ luĭ, când fu împiedicat de un strigăt al mecaniculuĭ:

— Luați seama! Luați seama! — striga tînărul.

Dar în acelaș timp când Saint-Remy, pus în nedumerire de strigătul mecaniculuĭ, căuta să oprească mașina, un cal înșeuat, dar fără călărеț, trecu cu pântecele de pământ, cu ochiĭ eșiți din orbite, cu spumă la gură, aproape atingând automobilul.

— S'a întâmplat o nenorocire în împrejurimĭ!—exclamă de la Rosiere, sărind din automobil.

— Da, cine-va trebue să fi căzut de pe cal—zise Saint-Remy, sărind și el jos; și apoĭ adresându-se mecaniculuĭ: —Așteaptă-ne aci cu automobilul; noĭ ne ducem să vedem ce s'a întîmplat.

Ceĭ douĭ gentilomĭ, fără să se codească, se îndreptară în direcția opusă celeĭ pe care o luase calul în fuga luĭ.

Cu o noapte înainte fusese o furtună mare și ploaia căzuse în torente. Soarele de primăvară nu avusese încă vreme să usuce pământul, care era încă moale și primea întipăriturile corpurilor grele ce treceaŭ pe el.

Nu le fu deci greŭ celor douĭ tinerĭ să urmărească urmele adînci lăsate pe pământ de copitele caluluĭ, care înainte de a intra pe șoseaua națională, sărise peste șanțul cel mic care despărțea șoseaua de pădure.

— Pe aci—zise vicontele de la Rosiere amiculuĭ luĭ, invitându'l să sară micul șanț.

Intrară repede în pădure. Urmele caluluĭ eraŭ foarte vizibile, pe o cărărușe micĭ dealungul unor teĭ înalțĭ.

Cărărușa ducea de-a dreptul la lac, atât de cercetat toamna de pescuitorĭ cu undițe parisienĭ, și plin de crapĭ și țiparĭ frumoșĭ.

Peste un sfert de oră, ajunseră la o încrucișare de cărărĭ, lângă care era un boschet. Un gemăt atrase atenția celor douĭ tinerĭ carĭ se repeziră spre boschet.

O femee zăcea pe pământ, cu fața palidă ca a uneĭ moarte, cu părul blond, despletit, cu mânile înmânușate sgârcite, și paliditatea feței reeșea și maĭ bine din culoarea neagră a amazoanei cu care era îmbrăcată, pătată icĭ și colo de noroiŭ.

— Biata femee!—exclamă Saint-Remy, care îngălbenise.

A se citi urmarea acestuĭ pasional roman, în numĕrul de mâine dimineață, Marți.